

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår dato: 19.01.2010 **Vår referanse:** 2009/455 **Deres/Dykkar dato:** 06.11.2009 **Deres/Dykkar ref:** **Saksbehandler:** Turid Næss **Telefon:** 32869511

HØRINGSSVAR PÅ FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING

Vedlagt er høringssvar fra avdeling for lærerutdanning ved Høgskolen i Buskerud vedrørende forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning.

Med vennlig hilsen
Høgskolen i Buskerud

Turid Næss
studie- og forskningsjef

SVAR PÅ HØRINGNOTAT OM NY FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR GRUNNSKOELÆRERUTDANNINGENE

Høgskolen i Buskerud er tilfreds med hovedlinjene i forskriften og merknader til den enkelte paragraf. Høringssvaret kommenterer i liten grad rammeplanutvalgets egne vurderinger der det ikke framkommer dissens i utvalget.

Høringssvaret bruker høringnotatets struktur og kommenterer punktene i samme rekkefølge. Flere av forskriftspunktene vil kunne medføre økte kostnader for høgskolene. To så atskilte løp som det legges opp til i forskriften vil i praksis kunne føre til at studenter ved mindre og mellomstore studiesteder vil få færre fagtilbud enn om høgskolene selv kan velge hvordan en vil organisere de to grunnskolelærerstudiene. Færre studiesteder vil kunne medføre at den ønskede kobling mellom praksisfeltet og lærerutdanningen svekkes.

Selv om høringnotatet ikke tar opp mulige praktiske konsekvenser for de som skal tilby utdanningene er det vanskelig å se bort fra dette når en skal kommentere forslag til ny forskrift. I tillegg vil selvsagt også de nasjonale retningslinjene for fagene og indikatorer som skal beskrive hva som kjennetegner grunnskolelærerutdanninger med høy kvalitet, kunne medføre strukturelle og økonomiske konsekvenser for de som skal tilby ny grunnskolelærerutdanning.

Høgskolen i Buskerud er tilfreds med at det legges opp til en felles nasjonal modell, men kunne ha ønsket seg noe større frihet for den enkelte utdanningsregion, slik at den enkelte høgskole og de ulike utdanningsregionene kan utvikle sine modeller tilpasset regionens særtrekk.

§ 1 Virkeområde og formål

Høgskolen har ingen større innvendinger til det som foreslås i forskriften. Det virker naturlig at de samiske forhold nevnes spesielt, men det kunne også vært ønskelig at man hadde nevnt dette noe mer generelt slik at det blir mer fokus på et mangfoldsamfunn som blant annet har *urbefolkning, nasjonale og språklige minoriteter*. Vi vil derfor foreslå at en utvider § 1 til å gjelde disse tre gruppene.

Målsettingen om en integrert, praksisrettet og forskningsbasert grunnskolelærerutdanning slik det beskrives, har full tilslutning.

§2 Læringsutbytte

Vi har ingen større innvendinger til det som foreslås i forskriften, men det virker noe unaturlig at man i forskriften setter inn i en parentes hva som skal betegnes som grunnleggende ferdigheter. Dette foreslås enten sløyfet, eller at man skriver *...arbeide med grunnleggende ferdigheter som å uttrykke seg muntlig, ...*

Skillet mellom de to utdanningsløpene virker logisk slik det er eller: slik det er beskrevet i forskriften.

Forskriftens § 2 er svært detaljert og omfattende, og det er ikke vanskelig å være enig i at det som beskrives nettopp kjennetegner de krav en bør stille til en grunnskolelærer.

Nest siste strekpunkt bør vurderes splittet til to punkt; det bør også sies at det å samarbeide med foresatte og andre faglige instanser ikke bare bør forekomme når en har fokus på elever med spesielle behov.

Utvalget viser selv til at det har vært diskusjon om siste strekpunkt om entreprenørskap. Innholdsmessig er det lett å være enig i at dette er en viktig ferdighet, men etter vår oppfatning kunne man like gjerne gjøre punktet noe mer allment ved å skrive *kan legge til rette for skapende aktivitet i skolen og at lokalt arbeids- og samfunnsliv involveres i opplæringen*.

Under punkt om generell kompetanse savnes et eget punkt som tar opp miljøbevissthet og bærekraftig utvikling. Miljøfokuset var sterkt i forbindelse med L-97. Selv om dette fokuset ikke er like skarpt i L-06, ble den generelle delen av L-97 beholdt (med sitt "miljøbevisste menneske"). I tillegg er miljøbevissthet nevnt i formålsparagrafen for grunnskolen (§ 1-1 i Opplæringslova). Dette innebærer at grunnskolene har en temmelig sterk målsetting innenfor miljø. Dette er også tema som bør anses som overordnet nok til å høre hjemme i forskriften. Særlig tatt i betraktning av at forslaget til forskrift allerede har læringsutbytteformuleringer om entreprenørskap.

Vi foreslår et nytt punkt til høring på Forskriften, Ferdigheter (s.3):

Kandidaten

- kan legge til rette for utvikling av kompetanse om bærekraftig utvikling og globale miljøutfordringer
Høgskolen i Buskerud er svært tilfreds med at en spesifikt tar opp kompetanseområder som demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og at den flerkulturelle dimensjonen ved skolens arbeid også tas inn. Da spesielt begrepet *flerkulturell* blir problematisert og enkelte har lansert begrep som *felleskultur, mangfoldskultur, interkulturell* osv bør det vurderes å ta opp noe av dette i merknadene til forskriften. På tross av at det kan være ulike synspunkter om hvilke begrep som bør benyttes mener vi at *flerkulturell* allikevel er det mest allment kjente begrepet.

Høgskolen i Buskerud er svært tilfreds med at en spesifikt tar opp kompetanseområder som demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og at disse også tas inn den flerkulturelle dimensjonen ved skolens arbeid. Det er imidlertid uklart hva som her menes med den "flerkulturelle dimensjonen" i skolens arbeid. I vurderingene knyttes dette til "det flerkulturelle perspektivet" som også er noe uklart. Hva betyr det for eksempel at den flerkulturelle dimensjonen brukes i sammenheng med begrepet "internasjonal"? Begrepet *flerkulturell* er et allment anerkjent begrep, men fagmiljøer diskuterer hvorvidt begreper som *felleskultur, mangfoldskultur, interkulturell* er mer dekkende og er lansert som alternative begreper. Det kan være formålstjenelig å være konkret og en kan i kompetansemålene beskrive innholdsmessig hva som forventes av kandidaten med hensyn til "den flerkulturelle dimensjonen". Dersom det med flerkultur menes aksept for forskjeller og respekt for kulturelle særtrekk bør dette få en egen formulering adskilt fra begrepet "internasjonal dimensjon."

I denne sammenheng er det verdt å merke seg at skolens verdigrunnlag kun nevnes under kunnskap, mens det under ferdigheter og generell kompetanse ikke refereres tilbake til dette verdigrunnlaget. Sentrale begreper (som kan knyttes opp mot flerkultur) er likeverd og inkludering:

Forslag til målformulering:

Kandidaten har kompetanse til å skape et inkluderende læringsmiljø preget av likeverd, respekt for enkeltmennesket og for mangfold i (kulturelle) ytringer, og som fremmer medvirkning og medansvar.

§ 3 Struktur for differensiert grunnskolelærerutdanning

Høgskolen gir i hovedsak full tilslutning til de faglige idealer som ligger til grunn for forskriften. Det må likevel understrekes at de stramme føringene kan medføre konsekvenser for hvilke fag som kan tilbys ved det enkelte lærested siden færre studenter skal fordeles til det enkelte fagvalg. For enkelte fag kan det dessuten være noe unaturlig med et skarpt skille for de to utdanningsløpene, eksempelvis naturfag og engelsk. Muligens bør en kunne åpne opp for at et skolerelevant fag og et fag spesielt innrettet mot det andre grunnskolelærerløpet sidestilles i forskriften.

Begrepet *skolerelevant fag* er problematisk. Den foreslåtte presiseringen i kommentaren gjør ikke begrepet nevneverdig klarere. En presisjon som *.. fag som er relevant for undervisning i grunnskolen og som tilbys i lærerutdanningen* kan også være problematisk da det i større grad er et organisatorisk forhold som avgjør om et fag er relevant enn at det har faglig relevans for arbeid i grunnskolen.

At praksisundervisningen defineres til antall dager og utvalgets vurdering her gis full tilslutning. Det kan imidlertid være problematisk for studenter som søker overgang at en ikke presiserer antall dager for hvert studieår. Muligens vil dette i praksis være lite problematisk, men modellen og økonomien vil kunne stimulere høgskoler til å innrette seg slik at en legger mindre praksis i tredje studieår enn i fjerde studieår. En bør også i forskriften ta stilling til hvilke krav en skal stille til antall dager praksis når en student velger å ta en mastergrad.

Utvalgets kommentar om mulighet for overlapping i undervisningen bør etter vår oppfatning flyttes til forskriftens merknader.

Når en gir ansvar til utdanningsinstitusjonene om å legge til rette for et internasjonalt semester bør den praktiske gjennomføringen av dette diskuteres.

At modellen skal sikre en progresjon gjennom det fireårige løpet er svært fornuftig, men for at man i praksis skal kunne tilby et bredere spekter av fagtilbud bør modellen legge opp til en mulighet for å gi felles fagtilbud for tredje og fjerde studieår. Spesielt små nisjefag vil på denne måten kunne sikres bedre

ved at to årskull kan fordeles på enkelte av fagtilbudene. Om man ikke gir en generell dispensasjon for en slik samkjøring bør man kunne gi rom for unntaksbestemmelser på dette punktet.

§ 4 nasjonale retningslinjer, programplan og indikatorer

Ingen kommentarer til punktet.

§ 5 Fritaksbestemmelser

Å kunne gi fritak for enkelte bestemmelser i forskriften synes å være fornuftig bla for å sikre god rekruttering til utdanningen. Allikevel er det problematisk når forskriften gir rom for å få fritak for fag som har fagdidaktikk og praksisopplæring. For ikke å undergrave utdanningen slik den er tenkt bør en sette noen begrensninger for hva det kan gis fritak for. Etter HiBus oppfatning er det uheldig at man kan fritas for praksis og fagdidaktikk. Her bør formuleringen være at studenter må kunne dokumentere for praksis og at de har tilstrekkelig fagdidaktisk kompetanse i det faget de søker fritak for. En slik begrensning i det å gi fritak må medføre at den utdanningsinstitusjonen som skal ha ansvar for innpasningen får en økonomisk kompensasjon for dette ved eksempelvis at en angir hvor mange ECTS som fagdidaktikk og praksis bør anslås til som vanlig i det ordinære lærerutdanningsfaget.

I andre avsnitt gis det mulighet for fritak på bakgrunn av elevens morsmål. Begrepet *minoritetsspråk som morsmål* og *utenlandske studenter* brukes i forskriften. Minoritetsspråk er et begrep som kan være vanskelig å definere. I merknadene blir fritaksgrunnen definert på en relativt entydig måte.

At man stiller krav til hvordan en skal kunne bytte fra det ene til det andre løpet i ny grunnskolelærerutdanning synes å være fornuftig. Men når nasjonale retningslinjer skal utarbeides bør en være varsom med å skape for store hindre for studenter da en i praksis opplever at en del studenter i dag endrer oppfatning av hvilke klassetrinn en har best forutsetninger for å lykkes i som lærer.

§6 Ikrafttredelser og overgangsordninger

Ingen kommentarer.

Hein Lindquist

dekan avdeling for lærerutdanning